

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

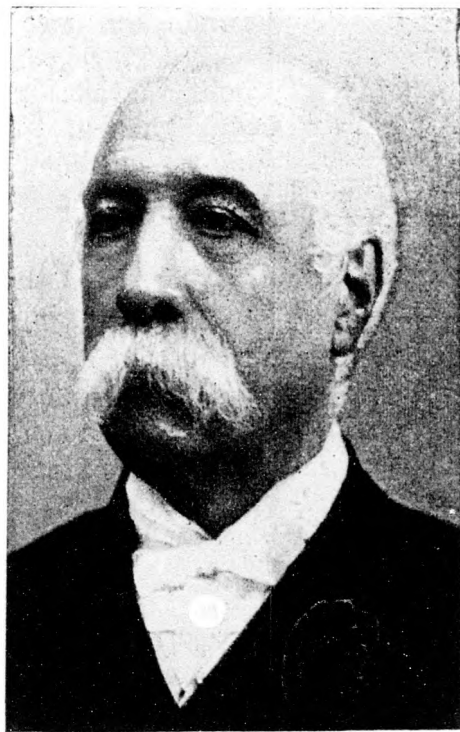
Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Crispi Ferencz †.

Olaszország legújabb történetének vezérlő alakja, Crispi Ferencz, a múlt vasárnap Nápolyban meghalt. A 82 évet élt hármasszövetség létrehozásában tevékeny részt vett. Crispi igazi olasz ember volt, az olasz ravaszságával, okosságával, semmitől vissza nem riadó politikus.

Iskoláit Palermóban végezte s ügyvédi irodát nyitott Nápolyban s mint igazi demokrata, sürgette a felekezetek jogegyenlőségét, hűbéri birtokok felosztását, polgárórság szervezését s a jezsuiták kiutasítását. Az 1848-ban Sziciliában kitört forradalomnak vezetője, majd forradalmi biztos és hadügyminiszter volt, amíg vérbe nem fuladt ez a szabadságharc. Ekkor Crispi száműzetésbe ment, Párisban nyelvtanítással kereste kenyerét. Mazzinival, az olasz egység apostolával szövetségre, áruházban többször bejárta Sziciliát, szervezte a

CRISPI FERENCZ †.
— Volt olasz miniszterelnök. —

titkos forradalmat, Garibaldit rávette a szicíliai expedícióra, melyben maga is részt vett s melylyel Olaszország egységét Szicília és Nápoly elfoglalásával tulajdonképp megalapította. Így lett

Crispiből, a forradalmárból, 1861-ben parlamenti férfit s 1877-ben olasz miniszterelnök; e székben azonban csak két évig ült, le kellett mondania amiatt, hogy kettősházasság vádjával illették ellenesei. Ekkor utazta be egész Európát s híveket szerzett a hármasszövetség eszméjének, mely 1887-ben, midőn Crispi olasz belügyminiszter lett, festet is öltött.

Crispi, mint belügyminiszter s 1888-ban mint miniszterelnök csakhamar ellentétbe került az olasz közvéleménnyel s ez magyarázza meg az ellene 1889-ben elkövetett merényletet is. Ezután hanyatlott politikai súlyában s midőn 1891-ben a pénzügyi egyensúly érdekében az olasz képviselőház törölt a hadügyi költségvetésből, Crispi lemondott miniszterelnöki állásáról. 1893-ban azonban újra miniszterelnök lett s ekkor a szicíliai forrongó munkások ellen ostromállapotot rendelt el. Ezért 1894-ben leszavazták. Ekkor Crispi lemondott, de a válságot csak úgy bírták megoldani, hogy megmaradt miniszterelnöknek; az 1895. választások végleg megbuktatták.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Ödön

27 év óta
csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

Szép jelszavak.

Egymásután bontogatja a zászlókat a képviselőválasztás előszele. Régen nem volt annyi-féle párt, mint a jelenben, mert úgy keletkeznek egymásután, miként a gomba. De van is közöttük sok bolondgomba. Mi kell a magyarnak?... Hangzatos jelszó! szépen kigondolt beszéd és puszta ígéret! Bizony-bizony nem erre volna igazában szüksége, hanem *a nehéz létfontartási küzdelemben valamivel könnyebb megélhetésre*. Mint örültek, mint ordító bolondok, úgy kiabálják a választópolgárok közé a kortesek a jelszavakat. Egyiknek nagyobb szája van a másíknál, szebb jelszava a többinél. Hát mi ez? Valóságos komédia! Közönséges kóklerség! Ne jelszavakat mondjanak, hanem jobb állapotokat teremtsenek. Hiszen, ha így tart még sokáig, rosszabb időket érünk a tatárjárásnál. Nincs pénz, nincs munkája a népnek. Százezrek vándorolnak idegenbe, de azért az adóprés működik, hogy a polgárok vérért kisajtolja. Ezeken segítsenek azáltal, hogy *jobb közgazdasági állapotokat* csináljanak. Nem fogunk mi egyik politikai párt mellett sem, hanem csak tisztán a magyar nemzet és a polgárok bajai miatt emelünk szót. Keressük, kutassuk a bajoknak orvoslási módjait s mintha találtunk volna már valamit. Hol találtuk meg? Hát ott, ahol a nép érdekét tettekben is szívéen viselik, a szövetkezeli eszmék ősz apostolánál: Károlyi gróf gönczi választóihoz intézett levelében. Az ősz apostol már régóta áldásosan szervezi a szövetkezeteket széles e hazában, most kinyilatkoztatta azt is, hogy miként boldogulhat a magyar. Nem üres jelszavakkal, hanem *a közgazdasági állapotok jóráváltozásával*. Azzal, ha munkája lesz a magyarnak a hazájában és amit verejték árán termelt, legalább közepes árban eladhatta. A termények értékesítésénél ne a kereskedő vigye el a busás hasznot, hanem az, aki a haza földjét nehéz munkával feltöri, hogy abból az életet előhozza: legyen a haszon a földművelőé, aki munkált egész éven át. Az adót pedig ne a magyar polgáron kétszerezze meg, hanem azokon, akiknek nagyjövedelmű birtokai és vállalatai vannak e hazában, de nem a haza polgárai, nem Magyarország lakói, hanem külföldön verik el a szép jövedelmet. Azokon vegyenek fel háromszoros adót. Mert hiszen az idegen birtokosok valóságos háziszarkái a hazának, akik mindent kifelé visznek az országból. A dolgon gondolkozni érdemes, talán hasznos is. Tehát a választópolgárok abban a nagy vásári zajban, mit képviselőválasztásnak neveznek, legelőször gondoljanak saját nyomuruságaikra, a megélhetés nehéz verejtékes munkájára, gondolják meg azt is, hogy ezen nem a szép hangzása

jelszavak, hanem *csakis a közgazdaság javulása segíthet*. Már pedig, ha a vagyoni állapotok erősödnek, azáltal a nemzet is gyarapodik, a haza felvirágzik, megerősödik és Magyarország a magyaroké lesz teljesen s ahol ezeréve küzd a nemzet, talán még boldog is lehet.

Az elégedetlenség mindig nő. A tisztviselők a tarthatatlan állapot miatt országszerte panaszkodnak, mozgolódnak. Följajdul az ország minden része. A kisiparos elpusztul, a kézi munkásnak nincs keresete, nincs munka. A hivatalnokok többsége csak életét tengeti, valóságos rabszolgaságban. Hát a földművesnép? Ezeknek az állapota a legsíralmasabb. Országszerte jégverés, árvizek, másrészen szárazság, gabnabetegségek pusztítanak. De ha mégis terem valamicske, az az uzsora zsákjába kerül és ami csodálatosképpen megmarad, hogy a piacra hozza: *annak nincs ára!* A szegénység, a nincsenység egyforma, a síralmas állapot közös mindnyájunkkal, tehát a cél is egy legyen, közérdekű, egyöntetű, mely kifejezze mindnyájunk vágyait: ne puszta jelszavakat, képviselő urak, hanem jobb közgazdasági állapotot! ne hosszú beszédet, hanem a munka után tisztességes megélhetést. *Szittyá.*

Vándorló magyarok.

Ezen a ezimen egy igen tanulságos és gondosan összeállított füzetet kaptunk, melyet *Buday Barna* az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkára szerkesztett. Közvetlen egyszerűséggel van leírva benne a vándorló magyarok mozgalma, ugyszintén a vándorlás iránya, okai, szóval mindaz, ami csak e mozgalom megvilágítására szükség.

Először a *kivándorlás irányai és nagyságáról* szól s négy számottevő utat nevez meg. 1. *Amerika*, hol a kivándoroltak számát 800.000-re teszi. 2. *Románia*, vagyis a székely kivándorlás helye. Itt 200.000-re megy a kibujdosottak száma. 3. *Horvát-Szlavonországba* a Dunántulról való átköltözéssel 250.000 magyar ment át. 4. *Németországba* a magyarországi sváb munkások behuzódását írja. Végeredménykép áll az a szomorú kijelentés, hogy több, mint *egy millió* magyar él külföldön.

A kivándorlás okait így fejezi ki rövid, de igazán találó szavakkal Buday:

„a nyerstermények ára csökkent, a mezőgazdaság nem bírja tehát kitartani a munkást félévi munka fejében teljes esztendeig; annál kevésbbé, mert a munkások igénye is emelkedett; a kisipart elnyomta a nagyipar Ausztria felől s innen belülről az az egyszerre való teremtési vágy, mely néhány gyárkémény elővarázsolása kedvéért ezer apró, de független egzisztencia alól huzta ki a gyékényt; se a mezőgazdasági, se az ipari természeti erők intenzív kihasználására erő, pénz és gond nem volt; végre pedig a népelem fejőstehén volt a tisztességtelen nyerészkedés kezében és nem védte meg a törvény

és nem védi meg a törvény kellőleg mind e mai napig. E súlyos mulasztásokban egyformán osztozik a törvényhozás és a felsők társadalma."

Ennél találóbban még a kivándorlás okát senki sem mondotta el. Mintha a hazáját elhagyni kényszerült bujdosó magyarnak szive dobbanása diktálta volna e sorokat, oly egyszerű közvetlenséggel beszél.

Le van írva tovább a kivándorlás *kétséges előnye, káros hatása*, a bujdosók szomorú sorsa. Följegyzi az Egyesült-Államok törvényeit, amit nem tud a szegény vándor hazátlan, hogy mily káros reá nézve. Eseteli röviden a szenvedéseket az idegenben, hol nem értik a magyar ember szavát, panaszhangját. Megjegyzi a magyar törvények gyöngé voltát és azt, hogy a magyar haza milyen gyengén oltalmazza meg az ő fiait az idegennel szembe oda kinn.

A kivándorlás orvoslására történt mozgalom rövid ismertetésével fejezi be érdekes füzetét a szerző. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezirányu működését leírva, támogatásra kéri a hazafiakat, hogy együtt működve, együtt érezve országos összhangot keltsen a vándorló magyarok sorsának orvoslására. Végszavait ide kell iktassuk, hogy minél többen lelkesüljenek e szent ügy érdekében:

"Kérve kérünk minden jó magyar embert, szegődjék mozgalmunkhoz. Hiszen nem arról van itt szó, hogy csupán a kivándorlók számára keverjünk össze ma-holnapra való orvosságot. Nem azt akarjuk mi megtartani, megmenteni, a kit legkevesebb érzelmi káposz fűz a hazához, hanem azt, akit legtöbb gond és nyomorúság méltatlan sulya nyom. A nemzeti test fájának nem néhány kora előtt hervadó levelét akarjuk a galyakhoz kötözgetni, hanem munkálni akarjuk a parlag talajt a fa gyökerei körül, hogy ezek a fergek ellen mentve legyenek. Nem állunk meg annál, hogy néhány sürgős javaslattal megnyugtassuk azt a lelkiismeretet, amelyet évi 100.000 kivándorló síralma felzavar. Ez csak a munka kezdete. Ennek a munkának a nemzeti termelés produktív erőinek megszilárdításával, a nép-jólét emelésének minden ízében kidolgozott nemzeti munkaprogrammjával kell végződnie."

Frigyes császár özvegye meghalt.

A német császári ház gyászba borult. Vilmos német császár anyja, Viktoria, Frigyes császár özvegye 61 éves korában a múlt héten elhunyt.

Viktoria, az egy évvel ezelőtt elhunyt angol királynő legidősb gyermeke volt s ifjuságát az angol királyi család körében töltötte. Frigyes Vilmos porosz trónörökössel 1858-ban lépett házasságra, melynek derős összhangját férjének hosszas, kinos betegsége zavarta meg. A szerető hitves odaadó önfeláldozásával ápolta férjét betegsége ideje alatt.

A németek vaskanczellárjával, Bismarckkal, az elhunyt császárné ellenséges viszonyban volt. Bis-

marek azt akarta, hogy a német trón leendő örököse katonás nevelésben részesíttessék, azonban a császárné ennek erősen ellenszegült, ő elsősorban »embert« akart nevelni a trónörökösből s csak azután uralkodót. Rábirta férjét, hogy fiát nyilvános iskolába küldje.

Az özvegy császárnének számos politikai ellenséggel kellett küzödni Németországban; de ellenei gyűlöleteért kárpótlás volt neki az a rajongó

FRIGYES CSÁSZÁR ÖZVEGYE †.

szeretet, melyben őt a porosz nép részesítette. Az igaz, hogy erre a szeretetre rá is szolgált. A jótékonyosság, emberszeretet igazi őrangyala volt. Férjével, gyermekeivel az udvari szokások ellenére sokat forgott a nép között s viselkedése olyan volt, mint egy igazi polgárasszonyé. Ő alapította meg Berlinben az első háztartási iskolát gyári leányok kioktatására s fölemelő szép látvány volt, midőn az esti órákban megjelent a védnöksége alatt álló egyesületben s maga mutatta meg a munkásnőknek, hogyan kell készíteni ezt vagy azt az ételt.

Frigyes szászár özvegye szíven viselte a szegények sorsát s 13 évi özvegységét magányba vonulva jótékonyágban töltötte, a szegények könnyeinek fölszárításában kereste a vigasztalást.

A fejedelmi asszony, kinek halálát most a nagy

német nemzet siratja, 36 évig várt arra, hogy a trónra ülhessen és megkapja a császárné czimet. A századik napon meghalt a férje, akit nagyon szeretett s azután nem is kellett neki többé semmi földi fény és dicsőség.

Viktória, Frigyes császár özvegye egy évig betegeskedett s Friedrichshof nevű kastélyában érte a halál, ahol visszavonultan élt.

Vilmos császár, anyja halála alkalmából hat heti gyászt rendelt el. Az elhunyt temetése nyilvános lesz.

Mozgó-konyhák.

Jól esik, hogy a magasabb helyeken többször foglalkoznak a kis emberek ügyével-bajával. Ujabban is Széll Kálmán belügyminiszter leiratott intézett a vidéki vásárosokhoz, melyben felhívja figyelmüket a mozgó-konyhák intézményére.

Mi az a mozgó-konyha?

Semmi egyéb különös, mint szállítható vendéglő, vagyis szekérre került konyha.

Miért szükséges a mozgó-konyha?

Azért, hogy a városokban szerteszét dolgozó munkás népet ellássa olcsó és jó ebéddel. Tudjuk, hogy a munka helye leköti a munkás embert. Ebédre nem mehet a lakására, főleg ha az távol esik a munka helyétől. Így a szegény munkás csak száraz étellel tengődhetik és egy héten csak vasárnap jut leves-ételhez. Ha a mozgó-konyhát létesítik, akkor olcsón talál mindennap friss eledelt, mert a szekérre került vendéglő bejárja a távoli munkahelyeket.

Ennek az intézménynek főleg a városok szegényebb népei veszik hasznát, mert a városi munkás nem lakhatik benn a városba, hol drága a lakás, csak bejár oda dolgozni. Ha az olcsó konyha itt a munkahelyen őt felkeresi, az jótétemény lesz részére. Eddig a déli pihenőjét kellett feláldoznia, ha meleg ételhez akart jutni.

De városokban rendes eset az, hogy férj, asszony sőt a nagyobb gyerek is egész nap munkában vannak s így nincs aki főzzön, hát élnek száraz eledellel. A mozgó-konyha régen használatban van Khinában és Japánban sőt Oroszországban sem ujság.

Varsóban 5000 liter levest osztanak ki naponként ilyen repülő konyhákban. Egy Karl Rose nevű magánvállalkozó kezeli s bár árai a lehető legesekélyebbek, valószínűleg nem veszt rajta. A levest ami pénzünk szerint négy fillérért árúsítják s nem sokkal többbe kerül a hus és főzelék. A hatóság szigoruan ügyel arra, hogy az ételek úgy a közegészség, mint a tisztaság tekintetében kifogás alá ne essenek.

Kormányelnökünk a mozgó-konyhákra vonatkozó leiratában azt kérdezi a városi hatóságoktól, hogy meglehetne e honosítani azokat

nálunk? Hisszük, hogy ez a czélszerű intézmény országszerte jó fogadtatásra talál és rövid időn általánosan elterjed a munkás nép javára.

Árvizek.

Az ország minden részéből veszedelmes árvizekről érkezett hír az elmúlt héten. Elszorul szivünk, főleg az erdélyi részekben dúló pusztulás hallatára. A földmivélsügyi miniszteriumba beérkezett gazdasági tudósítások szomorú sorozatát mutatják az árvizkároknak.

Fogarasról jelentik, hogy a hatóság a víz alá került Vadkert-városrész lakosait este átszállította a városházába, az állami iskolába és a várkastélyába. Itt kenyéret, szalonnát és gyertyát osztottak ki közöttük. A tüzoltóság a katonasággal együtt éjjel-nappal fáradozott a mentésen. 1864. óta az Olt folyó nem okozott ekkora kárt, mint most. Több épület bedőlt s teljesen hasznavehetlenné vált. A maros az alvinczi és marosillyei határban kiöntött. A Hortobágy-patak völgye víz alatt van. Az Olt és több havasi patak a nagy esőzések következtében kiöntött. — Az Államvasutak igazgatósága jelenti, hogy a nagyszében—fogarasi helyi érdekű vasut pályáját az árvíz annyira megrongálta, hogy Alsóvístől folytatólag egész Fogarasig be kellett szüntetni a forgalmat. E vasuton a vonatok tehát Nagy-Szebentől csak Olthidig közlekednek.

Ugyancsak mult héten vettük egy előzetőnk (*Fekete Antal, Ürmös*) tudósítását, melyben siralmas állapotokat, szomorú jeleneteket ír le a pusztító vizáradatról. Ürmösön több házat, pajtát elsodort a víz. Emberélet is esett áldozatul.

Valóban elszomorító állapotok ezek, de még elkeserítőbb az, hogy ennyi országos csapás, kár és gyöngye termés után sem emelkedik fel a gabona ára, bár csak annyira, hogy a földmivélség nehéz munkájának némileg jutalmát nyerhetné ezáltal. Oka ennek nem egyéb, mint az, hogy a jó Istenen kívül még a kalmár, lelketlen kereskedők is befolyással vannak az ár-alakulásokra. Így pusztulunk, így közeledünk a tönkrejutáshoz s csak az vigasztal, hogy nem tisztán az önhibáink miatt. A gabonaárak javítására szövetkezetek útján hatást tehetünk, hanem a pusztító árvizek ellen csak Isten segíthet, kihez forró imánkat küldjük.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

Alakítsunk gabonaértékesítő-szövetkezeteket!

Sok ellensége van a szövetkezeteknek nagyon. Nap-nap után támadják ezeket, piszkot, sarat rádobálnak. Mi azonban csak mosolygunk ezeken s rendszeren az a feleletünk, amit a porosz agráriusok egyik vezére fejezett ki legelőször találó szavakkal: »az a mód, amelylyel a kereskedők velünk elbántak, kényszerítette a gazdákat a szövetkezeti tömörülésbe«. Ennek az állításnak igazságát a gyakorlati életből merített számtalan keserves tapasztalat bizonyítja, ilyen az a szokás is, mely a pécsi gabonapiacson

divik s a kiscgazdákat szemérmetlen módon károsítja. A kereskedő ügynöke megveszi a kiscgazda gabonáját a piacon s ugynevezett «bevásárlási jegyet» állít ki az ügyletről. A kiscgazda a «bevásárlási jegy» birtokában egész délelőttöket ácsorog el a gabonakereskedő boltja előtt: várnia kell még átveszik a buzáját. Amikor aztán sorra ejtik, a kereskedő 40, 50, 60 krajczárt üt le métermázsánkint a buza árából. Az épületes manipulációt, sajnos, nevek említése nélkül, így adja elő egyik pécsi lap:

„A visszaélésnek lelketlen, galád formáival minden városban találkozunk, ahol csak gabonakereskedő él. Mindenütt akad egy-két oly kereskedő, ki lelketlen intézkedéseivel egy egész város jó hírnevét támadja meg. A pécsi piacon több eset fordult elő, ahol a visszaélésnek bevett formáival akartak megkárosítani néhány kiscgazdát. A visszaélést nem is az ügynökök, hanem a kereskedő követi el. Ezek a formái: A kereskedő kiküldi ügynökeit a piacra. Az ott megalkuszik az eladóval és bevásárlási jegyet ad neki. A gazda odaáll a kereskedő raktára elé. Némelykor két-három óráig kénytelen ott elácsorogni, míg az ő gabonájára kerül a sor. De ekkor előáll a kereskedő, elkéri az eladótól jegyét, megnézi még egyszer az árpáját és kerekén kijelenti, hogy az ügynök által kialakított árt nem hajlandó megadni, hanem 40, 50, 60 krajczárral kevesebbet métermázsánkint. A szegény gazda, ki egy fél délelőttöt ott töltött el hiába a kereskedő raktára előtt, rendszerint felül ilyenkor és jóval leszállított áron odaadja a már egyszer kialakított gabonát, csak hogy haza ne kelljen vinnie. De aki azt hiszi, hogy a kereskedő azért ígért kisebb árt, mert az árpa, buza, rozs tényleg nem ér annyit, mint ahogy az ügynöke kialakította, téved: ezek, az ilyen kereskedők ezéltatosan utaznak a visszaélésre, tudják, hogy a szerencsétlen gazdát kényszerhelyzetbe szorítják. Némelyik kereskedő a „bevásárlási jegyekre“ ezt is odanyomatja: „Ezen vétel csak a czimzett helybenhagyása után kötelező.“ Ennek a megjegyzésnek nincs kötelező ereje, ezt már rendeletileg rég kimondta az igazságügyminiszter, épp mert a visszaélést kívánta korlátozni. Községi jegyzőink figyelmébe ajánljuk e sorokat. Világosítsák fel a népet, hogyha egyik-másik gabonakereskedő a visszaélések e rég divatozó formáját megkísérli velük szemben, úgy forduljanak a rendőrséghez azonnal, ott majd eligazítják az igazságukat.“

Mi ellenben azt hisszük, hogy a rendőri oltalom itt nem elégséges. A szövetség, amely a külföldön is bevált, a buzaértékesítő szövetséget szervezése és szövetségi gabonaraktárak építése. E modern intézmények nemesupán a tisztességtelen, élősdi közvetítést juttatják a megérdemelt sorsára, hanem szinte egyedüli biztosítékai annak, hogy fáradsága gyümölcsét maga a termelő gazda szüretelje le.

Takácsok szövetsége Pécsen. A Dunántul egyik legjelentékenyebb városa, Pécs új iparágat akar falai között meghonosítani, A bácskai, bezdánvidéki takácsok, akik főképpen a Dunántul helyezik el készítményeiket,

levelet irtak a pécsi kereskedelmi és iparkamarának, hogy üzemüket nagyobb alapra fektetni akarván, szövetségessé akarnak tömörülni, de mivel ők szegény emberek, egyelőre harmincz takács részére szükséges mihely berendezését kérik a várostól. Erre az ingyenes mihelyre csak néhány éven át volna szükségük, mert amint megerősödnek, majd építenek maguknak modern mihelyt a saját erejükből. A bezdáni takácsok kérelmét a pécsi sajtó melegen pártolja, mert Pécsnek sem házi, sem gyári üzemű szövőipara nincsen. A baranyamegyei Ormányságon ugyan szép eredményeket értek már el a házi szövőiparral, de ez inkább kisebb mérvű, a helyi fogyasztás igényeinek kielégítésére szorítkozik. A pécsi takácsmihely berendezése az ormánysági házi szövőipar föllendítését szolgálja.

A torontálmegyei szövetségek dicsérete. Förster Aurél, az Országos Központi Hitelszövetség igazgatója egyik központi tisztviselővel a napokban Nagybeeskereken időzött, ahol a Torontálmegyei Központi Hitelszövetséget ügykezelését vizsgálta. Förster a két napon át tartott s legapróbb részletekre kiterjedő vizsgálat után úgy a kölesönök ügyforgalma, valamint a belkezelés s a könyvelés terén tapasztaltak fölött teljes meglegedését nyilvánította.

A feleség büne. Szép fiatal felesége volt Kárnyáczki Lajos dobozi földművesnek, nem esoda, hogy sokan legyeskedtek körülötte. Legtöbb eredményt a deli termetű Komáromi Gábor ért el, akiről szeltében beszéltek, hogy szeretője a kikapós menyecske. Füléhez jutott ez az öreg férjnek is, de csak nevetett rajta.

— Ha megvénül, majd nem beszélnek róla! mondta nyugodtan, mint akinek rendben a szénája.

Az idén, január hónapban, azonban rosszkor toppant be a szobába. A felesége ott ült a Komáromi ölében s ölelgette-esókolgatta. Kárnyáczkinak vérbe borult a szeme s botjával elverte a hűtlen asszonyt, aki másnap dühösen mondta a szeretőjének:

— Még egyszer mondom neked, ha vadászni mégy az urammal, haza ne hozd élve! Mert ha gyáva vagy s nem mered megölni, majd elteszem én láb alól!

— Ugyan már megint arról beszélsz? csitította Komáromi.

— Ejh, elég volt már ebből az életből! Meguntam, hogy a szeretőd legyek, a feleséged akarok lenni! kiáltott az asszony szikrázó szemmel.

Január huszonhetedikén az öreg Kárnyáczki a dobozi Körösgáton együtt ment Komáromival orvvadászatra; özet akartak löni. A mikor aztán az öreg elől haladt, a szerető hátulról orozva agyonlőtte. A

Polgártársak! Lépjetek be a gazdasági munkássegítő pénztárba!
Belépési szándékotokat adjátok tudtul mielőbb az előljárásának,
hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.

dolog azonban kiderült s az asszonyt szeretőjével elfogták. A gyulai esküdtbiróság az asszonyt bűnösnek mondta ki a gyilkosságra való felbujtásban s ezért a 91. szakasz alkalmazásával életfogytig tartó fegyházzal, szeretőjét pedig az enyhítő körülmények figyelembevételével gyilkosság büntetéseért tizenöt évi fegyházzal sújtotta. Komáromi megnyugodott az ítéletben, az asszony semmiségi panaszát pedig a kuria, Hammersberg Jenő koronaügyész indítványára, elutasította.

Kegyelem egy halálra ítéltnek. Szegedről jelentik, hogy a király Katona Györgynek, akit három bíróság két rendbeli gyilkos~~gő-kő~~ halálra ítélt, megkegyelmezett. Hétfőn reggel kilencz órakor hirdette ki Pólai Elek kir. ítélőtáblai bíró, a szegedi törvényszék elnöke a király kegyelmes elhatározását. A tárgyalási teremben nagy közönség gyűlt össze az ítélethirdetésre. Az elnök rendeletére Vajna börtönigazgató bevezette a terembe Katona Györgyöt. A gyilkos arcát halálos sápadtság borította s csak akkor kezdett magához térni, a mikor az elnök kihirdette, hogy a király a halálos ítéletet életfogytig tartó fegyházra változtatta át.

— Alásan kérem, az nagyon sok — szólt esőndes hangon az ítélt.

— Mindenesetre kevesebb, mint a halál, — mondta az elnök s ezzel véget ért az ítélethirdetés s Katona Györgyöt visszavitték a börtönbe, onnan pedig a fegyházba szállítják.

Egy játékos, aki veszt. Egyik József-köruti kisebb kávémérésben hárman valának együtt a sarokasztalnál s kártyáztak: Rosenfeld Armin mázoló, Stein Mór ügynök és Pollák Manó pinczér. Azaz, hogy négyen voltak, de Gansl Izidor szücs, aki mellettük állott, nem számított s így csakhamar rájött, hogy Rosenfeld annyit sem ért a játékhoz, mint a ballerina a takarékosághoz. A mikor az integetése nem használt, a kártya színeiből alkotott idézetekkel akarta tudtára adni, hogy milyen kártyát üssön ki.

— Zöld a kökény, majd megkékül! — füttyörszített előbb.

— Éjjel virágozik a tők! — szólt később.

— Piezi piros alma, jaj de gömbölyü! füttyült megint.

A játékosok egy ideig nem is ügyeltek erre a kibicz-egyvelegre, de Pollák, aki már járatosabb volt a kibicz-nyelvben, előbb lehurrogtá, majd a mikor ez sem használt, föluggott s arcúl ütötte Ganslt. A kibicz a fejéhez kapott s e közben kiütötte a pinczér kezéből a fekete kávé, amit Rosenfeldnek hozott. A kávé szerencsésen az ügynök ölébe ömlött, aki rémülten kiáltotta:

— Jaj, vége a pepita-nadrágomnak!

— Oda se neki! Nem volt abban kávé! nyugtatta meg a kibicz.

Ebből aztán újabb bonyodalom támadt. A kávé megpofozta a kibicet, mert ócsárolta a kávéját, noha már vagy husz eszébe árával tartozott. A kibicz pofozta Pollákot, a miért megütötte, a szücs pofozta

a vigézet, mert ő volt az okozója, hogy tönkrement az új nadrágja, végül a kávé megpofozta a saját pinczérét, mert ilyen vendégeket beereszt a helységbe. Ki tudja, meddig pofozkodnak, ha véletlenül arra nem megy egy rendőr s szét nem választja a küzdő feleket. A dologból pör lett, mert kölcsönösen följelentették egymást becsületsértésért. A megtartott tárgyaláson azonban a bíró nem tudta kihámozni a bonyolodott dologban az igazságot s újabb tanuk megjelenéséig *elhalasztotta* a tárgyalást.

Szent István király.

— augusztus 20.

„Jövel István király

Téged magyar kíván...”

Augusztus hó 20-án ez a zsolozsma hangzik millió magyar ajakról.

Ez a nap legrégebbi nemzeti ünnepünk, egy ennél is régebbi lehetne, az t. i., mikor Ázsiából ideszakadt eleink átléptek a magyar határon s elfoglalták ezt az ezer év alatt annyiszor áztatott anyaföldet. A magyar történetében azonban nem találjuk ezt az időpontot. Így hát megmarad Szent István napja első nemzeti ünnepünknek.

Első István király névünnepét úgy is ünnepelte a magyar jó és balsorsában egyaránt. Budavárában ünnepi körmenetben zsolozsmák éneklése közben hordozzuk körül a szent Jobbot, a magyar nemzet ezen ereklyéjét. A esodatevő szent Jobb, melylyel első szentté avatott királyunk annyi jót eselekedett, üdvöset alkotott, majdnem egy évezred elmulása után is esudálatosképpen épségben maradt. Vallásos buzgalommal, szinte babonás áhitattal övezi körül ezt a drága ereklyéjét a magyar nép Szent István ünnepén.

A magyar nemzeti állam megalkotójának, Istvánnak emlékezetét meg is illeti ez az ünneplés.

Ő adott egységes államszervezetet eleinknek.

Ő szerette, megteremtette a magyar hitéletet, kiirtván az ősi pogányvallást.

Ő szoktatta őseinket a földmivelésre, felosztván köztük a termékeny rónaságot.

Ő vetette meg mai megyei szervezetünket.

Alapított városokat, épített templomokat s e mellett a kettőskereszt jelében diadalmas harcokat vívott meg az országunkat környező népekkel, kik nem jó szemmel nézték az Európa közepében lábukat megvető magyarokat.

Ő alapította meg a magyar királyságot s ezért a magyar szent korona II. Szilveszter pápa ajándéka azóta legszentebb jelvénye a magyar királyságnak és a magyar nemzeti államnak. Szent István kardja, palástja, az ország almája ezért elengedhetetlen kelléke a koronázás szertartásának.

Ezért ünneplünk mi s énekeljük sok százados ősi zsolozsmát, körülrajongva a szent ereklyét:

„Jövel István király

Téged magyar kíván...”

h.

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése július hó végével lejárt és akiknek mult számunkhoz utalványt mellékelünk, felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést megújítani, annál is inkább, mert ezek a t. előfizetőink előfizetésük megújításáig már több számot nem kapnak.

A „Független Ujság“ kiadóhivatala.

A király születése napja. Jóságos ősz királyunk hetvenegyedik születése napját, mint minden évben szokás, megünnepeljük. Az egyházakban ünnepi istentiszteletet tartanak mindenfelé. A törvényhozás két háza pedig küldöttségileg mutatja be hódolatát és fejezi ki jókívánatait ő Felsege előtt születése napja alkalmából.

Fejérváry honvédelmi miniszter jubileuma. Augusztus 15-én mult ötven esztendeje, hogy Fejérváry Gézát, a honvédelmi minisztert, a pécsi 52. gyalogezred hadnagyává avatták. Nagy ünnepeltetésben részesült az évforduló alkalmából a honvédelmi miniszter. A miniszterium tisztikara, a honvédség tisztelgő küldöttsége üdvözölte a jubiláns minisztert. A honvédség küldöttségét maga József főherczeg vezette a miniszter elé. A főherczeg üdvözlőbeszéde után átadták az ünnepeltnek az emléktárgyakat: diszkardot, emlékalbumot és emlékkönyvet. A katonai főméltóságok és polgári hatóságok szintén küldöttségileg üdvözölték a minisztert, akit a főváros is diszpolgárává választott s a jubileum alkalmából nyújtották át neki a diszpolgári oklevelet. Ő Felsege a király is meglehangu üdvözlőlevelet intézett a miniszterhez jubileuma alkalmából.

A boszniai elesettek emléke. Huszonhárom évvel ezelőtt, lent Boszniában, a Stolác mellett levő Ravniesénél egy század magyar fiu, hősiiesen harczó katoná, esett áldozatul a bosnyákoknak. 1878. aug. 13-án történt a szomorú eset, hogy a 32-ik gyalogezred nyolezadik százada odapusztult idegen földön s alig egy-két ember menekült meg a szörnyü vérontásból. Ennek a napnak emlékére a budavári helyőrségi templomban az idén is gyászistentiszteletet tartottak s az ezredben szolgált egykori bajtársak résztvettek az istentiszteleten s a rokkant bajtársak részére pénzt gyűjtöttek össze.

Az aratási ünnepélyek. Darányi Ignáz földművelésügyi miniszter kezdeményezésére tudvalevőleg újból szokásba jött az országban az aratási ünnepélyek megtartása. Miután legtöbb helyen már befejezték az aratást, Darányi miniszter most a gazdasági egyesületek utján köszönetét fejezte ki mindazon földbirtokosoknak és gazdáknak, akik felhívására aratási ünnepélyeket tartottak és egyszersmind azt az óhaját fejezte ki, hogy az ünnepélyek évről-évre ismételtessenek.

Debreczeni kőmivesek sztrájkja. A dereczeni kőmivesek minap az egész vonalon beszüntették a munkát. A sztrájkolók nem béremelést, hanem a két év előtti sztrájk alkalmával történt egyezség betartását követelték a vállalkozóktól, kik azt nem tartják be. A rendet nem zavarják és csak egyszer gyűléseznek naponta a sztrájkpanyán, hol a vezetők a sztrájkpénztárból segélyeket osztanak. A mesterek és sztrájkvezetők még nem tárgyaltak.

A székelyek sorsa Romániában. Junius hó folyamán 1689 székely család vándorolt ki Romániába azon hiszemenben, hogy a kitünőnek ígérkezett romániai termés folytán a család munkabíró tagjai keresethez jutnak. A kivándorlók keservesen csalódtak. A román birtokosok legnagyobb részt belföldi munkásokat alkalmaztak, daczára annak, hogy ezelőtt a székely munkásokat előszeretettel alkalmazták. Ahol pedig munkáshiány volt, ott most katonákat bocsátottak a birtokosok rendelkezésére. A székely munkások a legnagyobb nyomorba jutottak s nagy részét az ott tengődő embereknek tolonczuton küldték vissza Erdélybe.

A parnói kastély leégése. Az Andrássy Géza parnói kastélya minap leégett. Tönkrementek az összes szobák az emeleten, úgy mint a földszinten, kápolnával, téli kerttel, képtárral együtt. Az ősrégi butorzat nagy része megmentve, de összetörve. Sok ezüstnemü, kép elégett. A kár közel negyed millió. A tűz valószínűleg bádogos munkásoktól származott. A gróf fürdön van.

Egy család pusztulása. Titelből jelentik, hogy Csapi Mihály téglagyári munkás, aki egész családjával együtt egy hegyoldalt levő barlangban lakott, tegnap végzetes szerencsétlenség áldozata lett. Este pusztító zivatar és felhőszakadás volt úgy, hogy a barlang teljesen megtelt vízzel. A veszedelem éppen álmában találta a családot, mely nem tudott menekülni és így Csapi feleségével és négy gyermekével odaveszett.

Német nyelven. Törvény rendeli, hogy a magyar hatóságok mindenkivel magyar nyelven kötelesek levelezni. Nagy meglepetést okozott mégis egy irat a városházán, amelyet a bécsi tanács tévedésből küldött a főváros tanácsának. Az ügyokiratok közt volt a budapesti adófelügyelőségnek egy német nyelvű átírat. A város az ügyokiratokat föl akarja küldeni a kormányhoz, hogy az adóhivataloknál is szerezen érvényt a magyar nyelvnek. A bécsiek, akik nem tudják, hogy az adófelügyelőség nem városi hivatal, furesán gondolkodhatnak Budapestről. Egyszer annyira magyar, hogy az Ofen-Pesth czimzésü levelet is visszaküldi, máskor pedig annyira idegen, hogy német nyelven küldi az átíratát.

Árviz-veszedelem. Segesvárról jelentik: A Nagy-Küküllő folyó a több napi esőzés következtében kiáradt medréből és elöntötte Segesvár alsó részét, a bajor-utcát. A veszélyben forgó városrész lakói kiköltöztek házaikból és barmaikat szabadon bocsátották. Egy Grauenfels Leó nevü 14 éves fiu beleesett a város főutcáját átszelő Kutya-patakba. A

sebesen rohanó ár az épülő félben lévő állami hidig sodorta a gyermeket, ahol a ezölöpökbe fogózva segítségért kiáltott. Bozsó Mátyás munkavezető segítségével sietett és még élve mentette ki.

Magyar iskolák Horvátországban. A magyar államvasutak igazgatósága tudvalevőleg hat elemi népiskolát tart fenn Horvátország területén, hogy magyar

iskolákban nevelődtek. Miután a Máv. igazgatósága eddig is kiváló gondot fordított horvátországi és a nemzetiségi vidéken működő alkalmazottjai gyermekeinek nevelésére, remélhetőleg ez a mozgalom is sikerre vezet.

Világosi évforduló. Augusztus 13-án volt ötvenkét esztendeje, hogy a magyar honvédelmi harez

MIT IRJAK?

alkalmazottjainak gyermekei oktatásban részesüljenek az anyanyelvükön. Ez a hat iskola azonban kevés, a Máv. magyarországi internátusai pedig nem képesek befogadni a nemzetiségi vidékeken lakó magyar gyermekeket. A horvátországi vasutasok közt éppen ezért mozgalom indult meg, hogy a vándor-tanítási rendszer behozatalával magyar oktatásban részesüljenek azok a gyermekek is, akik eddig vagy iskolázás nélkül, vagy pedig a horvát

végét ért Világosnál, hol Görgey lerakta a fegyvert a tulnyomó orosz haderő előtt. Szomorú sötét idők következtek a világosi fegyverletétel után a magyar nemzetre. Az első szomorú megállóhely Arad, hol 1849. október 6-án 13 vitéz tábornok vére omlott a magyar szabadságért. Majd megteltek a börtönök itthon és a Lajthán túl s a vitéz hősök bujdokoltak a hazában s azon kívül. A világosi szomorú évforduló napján imádkozunk az elhunyt hősökért...

ÁRTATLANSÁG.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A gabonafélék eltartása.

Javában folyik a eséplés, mely után a gabonafélék egy része piacra kerül, más része pedig hosszabb-rövidebb ideig még a gazda birtokában marad, kinek, hogy gabonájában kár ne essék, gondoskodnia kell arról, hogy olyan helyen tartsa el, ahol az a megromlás veszélye nélkül hosszabb ideig is elállhasson.

Ezen gondoskodás főleg abban nyilvánul, hogy a helyet, a hova hosszabb időre helyezzük el a gabonaféléket, jól megválasztjuk.

A gabona kieséplése után a nyert mag és a szalma eltartásánál a gazdának a következőkre kell ügyelnie. A gabonamagot vagy magtárban, vagy gabonatornyokban, esetleg tilosokban, vermekben tartjuk el. A magtárakban való eltartásnál arra ügyeljünk, hogy a padlózat sima, egyenes felületű legyen, mert az egyenetlen mélyedések, repedésekkel áthálózott felületnél a különböző férgek igen jó buvóhelyet találnak. Ügyelnünk kell továbbá, hogy a magtár kellően szellőzve legyen, mely esetben a gabona soha sem fog megdohosodni. A frissen eséplést mag kezdetben sekély rétegben halmozandó fel, nehogy megpeneszedjék, vagy megdohosodjék. E tekintetben gyakran hibát követ el a gazda, amennyiben mindjárt kezdetben vastag rétegben halmozza fel gabonáját, mely csakhamar átmelegszik és ennek következtében értékéből sokat veszít.

A eséplés után felhalmozott magvak az első pár napban, — hogy úgy mondjuk — izzadáson mennek keresztül, vagyis melegfejlesztés mellett víz, szén-sav távolodnak el a friss magvakból, minek következtében némi súlyvesztesség áll elő, vagyis a magvak beszáradnak. Nedvesen bekerült vagy nedves földről származó magvakat, legtanácsosabb polyvával keverve felhalmozni, hogy így könnyebben kiszáradjanak és hosszabb ideig eltarthatók legyenek.

További kezelése a felhalmozott magvak csak abban áll, hogy azok az elszállításig bizonyos időközökben megforgattnak és pedig kezdetben naponként, később azonban elégséges minden héten vagy két hétben egyszer fellapátolni a garmadákat. Végre gondoskodni kell, hogy a gabona-garmadákban a kártékony férgek, mint pl. a zsiszik, tanyát ne üssenek.

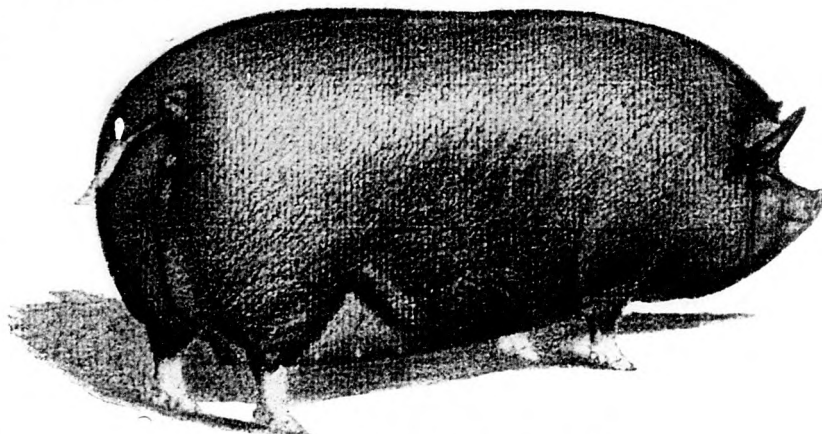
A gabonamagvaknak vermekben való eltartásánál még azt említjük fel, hogy ez az eltartási mód, mely régi keletű, teljesen megfelelő, csak az kíván-

tatik meg, hogy a talaj, ahová a vermet ássuk, száraz természetű legyen, valamint a mag is teljes száraz állapotban kerüljön a verembe.

A berkshirei sertésről.

A gyorsan fejlődő, szapora angol sertések közül hazai viszonyainknak legjobban a berkshirei sertés felel meg, mivel ez azok között a legedzettebb.

A berkshirei a középnagy angol sertések közzé tartozik. Színe fekete, végtagjain és hátán néhány kisebb fehér-sárgás folttal, törzse nagyon hosszú, igen közel van a földhöz, ugyanígy, hogy a koczák hasukat majdnem a földön húzzák. Ugy a mellső, mint különösen a hátsó sonkák igen nagyok, úgy hogy egy pl. 100 kgrot nyomó esztendősi berkshirei malacznak 4 sonkája 25—26 kgrot szokott nyomni. Husa igen izletes, puha; fejlődése gyors; egy esztendő korában közepes táplálás mellett 90—100 kgrot, hizlalva a 120—150 kgrot is eléri. Jól fejlődött koczák rendes súlya 110—140 kgr. Szaporasága nagy; 8—10 malacot szül s megfelelő táplálás mellett

BERKSHIREI KOCZA.

azokat fel is neveli. Igénye nem nagy, mert aránylag kevés takarmánnyal is beéri.

Tenyésztésénél főlv, hogy megfelelő takarmányozásban részesítsék, mert gyors fejlődését s egyéb jó tulajdonságait csak az esetben juttathatja érvényre, ha megadatik neki mindaz, amire e célból szüksége van. A berkshirei sertés olyan takarmányféléket is jól értékesít, aminőket magyar sertésekkel értékesíteni kevésbé lehet. Így pl. etetni szoktunk velük korpán s szemes takarmányon kívül zöld lóherét vagy luczernát forrázva, szárított lóherét vagy luczernát, polyvát, sőt szalmaszececskát is gőzölve vagy forrázva.

A berkshirei sertés tenyésztésre 16 hónapos korában alkalmas; sokan azonban már egyéves, sőt 9 hónapos korában kan alá bocsátják az omsét. A vemhesség tartama 110—113 nap. A malacok átlagos súlya születéskor 1.2 kgr. 8 hetes korukban, választáskor, 12—15 kgr.

A malacoztatást legjobban évente kétszer eszközölni és pedig februárban és augusztusban. A malacok megfelelő takarmányozás mellett igen gyorsan fejlődnek s egyéves korukban 100—120 kilogrammot nyomnak.

Mint látható tehát, a berkshirei sertés szaporasága és edzettsége mellett istállón tartva nagyon kifizetheti magát.

A trágyatelep készítéséről.

Trágyatelepre okvetlen szükség van minden gazdaságban, mert csak azon lehet a trágyát helyesen kezelni. A trágya telep az istálló közelében legyen készítve, hogy az istállóból kikerülő trágya könnyen legyen oda szállítható, elkészítése körül pedig kisgazdaságban ajánlatos a következők betartása:

Az istálló egyik hosszoldalától — északi oldal — körülbelül 6 m. távolságra az évi trágya mennyiséghez képest, egy drb. négyszögletes helyet hasítunk, melyet négyfelé 2 m. széles utak által választunk el. Az így keletkezett ugynevezett táblák földjét agyagfölddel jól kiburkoljuk, arra vigyázva, hogy a táblák közepe magasabb legyen, a trágyalé a táblák szélei felé való lefolyhatása ezéljából. A táblák széleit tölgyfából készült csatornákkal vesszük körül, hogy azokon a trágyalé — trágyalékutba legyen elvezethető. A trágyalékutat a táblák közt téglából készíthetjük s ezementtel kiburkoljuk, hogy belőle a trágyalé el ne szivárogojon, vagyis, hogy kárba ne menjen. A trágyalételepet körülültetjük lombos fákkal, melyek által a trágya megvédhető legyen a szelektől és a naphevtől, vagyis a kiszáradástól.

Kisgazdáknak ha kevesebb a nyert trágya teljesen megfelel az egytáblás trágyatelep is, de szemmértékkel azt is négy részre kell osztani, hogy úgy legyen rakható s kezelhető rajta a trágya, mint a négytáblás telepen. Ezt a trágyatelepet is ki kell burkolni s széleit csatornákkal körülvenni, valamint trágyalé-kuttal ellátni. Legezészerűbb kut helyett egy olajos hordót alkalmazni, még pedig a tábla egyik sarkában a földbe süllyesztve úgy hogy a trágyalé a csatornáról a hordóba folyhasson. A veszély elkerülése végett, vastag tölgyfa deszka fedővel fedjük be a hordót.

Ilyen trágyatelepek elkészítése nem sokba kerül és rajtok a trágya okszerűen kezelhető is, a mi a rendszeres taposásból és az időközi öntözésből kell, hogy álljon. *Arián Károly.*

Vegyések.

Buzavetőmag változtatása és elcserélése. A vetőmagváltoztatásnál óvatosan kell eljárni. A vetőmagváltoztatásnál különös tekintettel kell lenni arra, hogy azon helynek, honnan a vetőmagot hozatjuk, éghajlati viszonyai ne igen térjenek el saját gazdaságunk éghajlati viszonyaitól. Az állami ménésbirtokok és szakoktatási intézmények gazdaságai esérébe adnak vetőmagot, de előre értesítendő az illető gazdaságok kezelősege a mennyiségről, mert minden évben több előjegyzések vannak felvéve.

Magyar Thomas-salak. 17—20% összfosphors, ebből ca. 80% ezitromsavban oldható, 75% porfinom. 80 kgrammos ingyen zsákban legolesőbban ajánl a kartellen kívül álló Sători-gyárak központi irodája: Budapest, IX., Dandár-uteza 25.

MULATTATÓ.

Szent István napján.

*István, te szent apostol!
Buzgó szíved áldunk.
Nézz le ránk a magasból
Koronás királyunk.
Te, ki adtál talizmánt
A keresztben nekünk:
Hogy szent védő karja közt
Fényesedre éljünk...*

*Véren szerzett hazánkat
Bástyákkal raktad meg.
S pajzsul a szabadságnak
Álltak mint a vashegy...
Testvértelen nemzetünk
Hogy égne ajándad:
Tízszáz éves életünk
All istenesodának...*

*Vérszentelte hantokon
Járunk ezer éve, —
Csontbul épült halmokon
Borunk le térdre: —
Magyarok nagy Istene! —
Fordíts meg a sorsot!
Add, ez uj évezredbe
Legyen a hon boldog!...*

Petrus Jenő.

KIS-SZÉKELY PUSZTULÁSA.

— REGÉNY. — (34. Folytatás.)

Irtá: **Péterfi Tamás.**

Bárdy és Bárdyné hiába óhajtottak a nagy fáradalom után pihenni. Minduntalan felriadtak álmaikból. Eszter pedig reggelig tartotta az öröködést felettük.

XIV. FEJEZET.

Szomorú hírek.

Hárhulla Péter az oláh báró átgázolt a patak hideg vizén, a partokat diszító jégkérges betörtek lábai alatt és csak azután tért magához, mikor a hideg, mondhatni fagyos víz lehűtötte forróságát. Méginkább lehült, mikor ragadmányát közelebről megvizsgálta.

— Egy csepü-ember! — kiáltott fel bosszuságában és viessorgatta fogait.

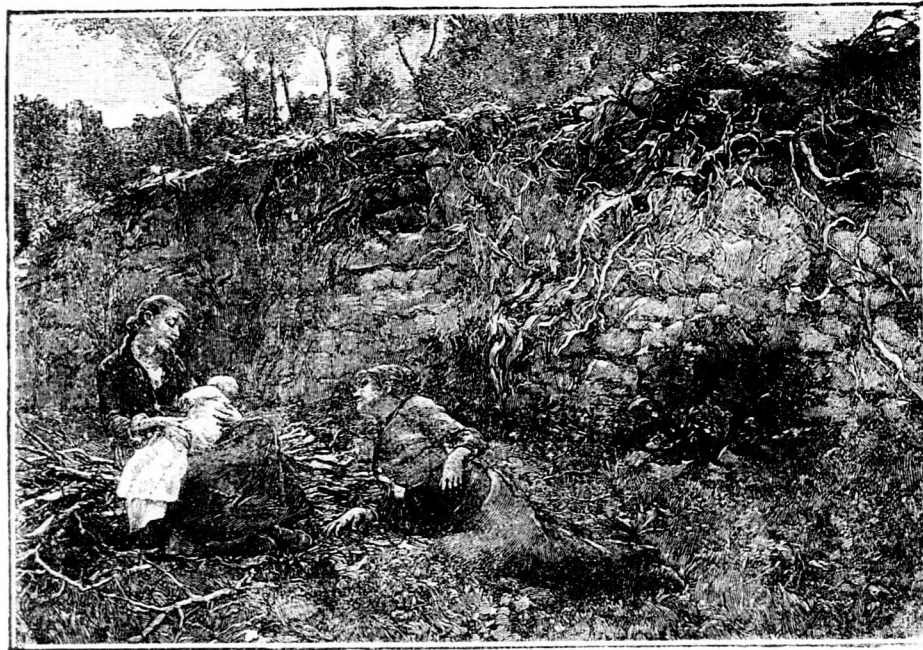
A körülállók, minden szomorúságuk, levertségük daczára elmosolyodtak, hanem a szájukat eltakarták az oláh báró előtt. Bizony furesa dolog vala egy csepü-ember! . . .

A kastély felől áthallatszott a trombita hangja. Takarodót fújtak. Az oláh báró meggyújtotta a csepüt és elégette ott a falu előtt, hanem a honvédruhát magával vitte. A falun kívül rendbe szedték a futókat. A vezérei siralmas arcot mutattak a megszámlálás után. Sokan estek el a harcban . . . Tizennyolcz emberük hiányzott!

A faluból szembe jöttek a siránkozó, jajgató asszonyok, leányok. Szomoruan fogadták a lázadókat, mert a rossz hír hamarabb szárnyalt előre, mint a vert sereg.

Az utcákon jajveszékélő oláh asszonyok, siró gyermekek futkostak ide-tova. A hidegtől is reszketve, rémületes volt hallani kiabálásukat. Az elmaradtaknak neveit kiabálták széltehen-hosszában.

Mikor a kétségbeesés a tetőpontjára hágott,

R O M O K K Ö Z Ö T T.

akkor érkezett meg a „flore mundra“ a leégott malom felől.

— Ne jajgassatok! — biztatta őket, — hazahozhatjuk az elesetteket. Itt van az engedély a kebelemben a honvéd-ezredestől!

Még csak ez volt az igazi szomorú örömhír. Valamennyien egyszerre akartak a csatatérre rohanni.

— Megálljatok! Mert meglőnek! Hova rohantok megint eszeveszetten? Csak hat ember mehet át egyszerre a csatatérre. Azoknak sem szabad fegyvert vinni, csak lepedőket, amelyben elhozzák az elesetteket. A patakon túl hangosan beszélni nem szabad, és ha hatnál több megyen, azt lelővik!!

Igy maradtak vissza a futó siralmasok. Később hat erős embert Flóra választott ki. Azok fehér lepedőket vittek a kezeikben, lobogtatva a béke jeléül. A harctéren elébb a jajgató sebesülteket szedték össze. Egy deszkapallót alkalmaztak közbe a patakon át és úgy hordozták haza sebesültjeiket, halottaikat.

Reggel négy órakor minden részletet tudtak a lázadók.

Volt tizenhárom halottjuk. Öt súlyosan sebesült. Akik csak könnyű és viselhető sebet kaptak, azok eltagadták a szégyen miatt. Otthon gyógyították, titkolt fájdalmukat.

A kastélybeliek között nem sok baj volt. Mikor

a „flore mundra“ szemlét tartott a csapatja fölött, mindössze három golyót találtak az ősi bivalybőrpaizsokba furódva és mondhatni azok is csak eltévedt golyók valának. Ezen az eredménytelenségen nem lehet esodálkozni és okát nem abban kereshetjük, hogy az oláhok talán rosszul lőttek volna, hanem abban, hogy az oláhok talán rosszul lőttek volna, hanem abban, hogy oldatra nem lőttek, hanem előre a honvédszászlós felé. A kastélybeliek valamennyi lövésüket a röppentyük esattogásának pokoli lármája közben tették meg, ami által figyelmen kívül maradtak és a komoly támadástól megmenekültek a „flore mundra“ egyszerű fufangja által. Így történt az, hogy Bárdyéknek a legkisebb sérülésük sem esett, míg az ellenségben a legnyugodtabb célozással hetven lövés pusztított és olyan közelről, hogy a golyó eltévedése mondhatni ki volt zárva.

A „flore mundra“ jó gondját viselte vitézeinek . . .

Viradatkor még egy szomorú-örömhír érkezett Kis-Székelyre. Három oláh legény hozta a hírt a havasok felől. Mikor beértek a faluba, száguldozva mentek fel az utcákon a pápa lakására. Ott leszállottak törpe mokány lovaikról. A falu népe kíváncsian tódult a templom felé utánnuk, hogy valami jó hírt halljanak az érkezőktől.

Hárhulla Pétert nyomban hívatta a pápa. Az éjjeli harctól bágyadtan, de azonnal indult a hívásra Hárhulla. Flóra pedig nem maradt el az apjától. Mindenütt nyomában járt az éjszakai hazatérése óta és szüntelen vigasztalta a bosszus vezért.

Most mikor az apját beki-sérte a pápa udvarára a szép „flore mundra“ és meglátta a

három havasi mokány lovat; hát ő is elsápadt. Az atyja előtte lépdelt s nem vette észre a leányán történt változást. Ez volt a szerencséseje, különben lehetetlen, hogy fölne fedezte volna ijedelmét.

A mokány lovokról borzasztó sejtelem szállott a szép oláh leány szívébe és amint beléptek a pópához, azonnal megvalósult annak igazsága is, hogy az ijedelem, a féls nem volt hiábavaló. A három havasi oláh legény, vagyis mócz-legény, ahogy őket nevezik, üdvözölték az oláh bárót. Egyik előállott szószólónak:

— Üdvözlünk domnule báró, a mi nagy vezérünk, Jankunak, a havasok királyának nevében, aki már az este messziről gyönyörködve nézte a neki előre meggyújtott fényes világítást. (A világítás alatt a kastélyt értette, de csak a malomház égett valójában.) Előre küldött minket hadai éléről és tudat domnule báró, hogy ma este személyesen teszi látogatását. A Maroson innen azonban, ha teendője nem akadna, akkor átkel a folyón.

— Áldás királyunknak! Béke nektek! — válaszolt Hárhulla Péter az oláh báró. — Visszatértek ma hozzám?

— Itt bevárjuk — felelt az oláh ifju.

— Ugy válaszomat neki mondom el. Munkánk

akad ott is, de áldás nevére! éppen jókor jön. Ma legyetek az én vendégeim!

A szóvivő ifju szép szavakban köszönte meg és elfogadták az oláh ifjak a meghívást. Ez kitüntetés volt az oláh báró részéről. Oldaltekintettel pedig oda pislogtak a szép „flore mundra“ el-el halványuló, meg újra kigyuladó arezára.

Flóra most nem tettetésből, de valójában rosszul volt. Arczán meglátszott a betegség, a fájdalom, mikor oda szólott atyjához.

— Apóka szivem! vezess haza! . . .

— Mi az? . . . Mi bajod gyémántom? . . .

— Szédülök apókám! . . .

Hárhulla gyöngéden karolta át kedvencz gyermekét. És az az erős ember reszketett.

— Drágám te . . .

— Pihenni vágyom apóka . . .

Hárhulla haza vezette leányát. A három mőczlegény követte az oláh bárót.

A szédülést nagy forróság követte félóra mulva s az atya nem tudta mit tegyen gyermekével. Azután elszunnyadt rövid időre és mikor fölébredt még rosszabbul volt, de azért felelt az apja kérdéseire.

— Mondd mit tegyek? . . . Mithozzak neked? . . . Amit kívánsz mindent megteszek neked! — beszélt az oláh bíró.

Flóra oda tekintett lázas szemeivel.

— Te vagy itt apóka?

— Én drágám . . .

— Nem kerestél valaki? . . .

Hárhulla Péter nem tudta mit feleljen.

— Nem, . . . azaz hát, hogy ki kereshetett volna gyémántom? . . .

— Senki . . . senki — mondogatta a leány. Hát hoztak-e orvosságot? . . .

— Nem, de hozatok drágám.

— Te nem tudod apóka . . .

— Mit nem tudok gyémántom?

— Azt, hogy honnan kell neked orvosság . . .

— Honnan édes gyöngyöm?

A beteg elhallgatott. Nem mondta meg mindjárt, hogy honnan kell neki orvosság. Bágyadt szeméit atyja felé fordítá és reá nézett fájdalmasan. Oh, hogy vonaglott a halvány arez. Eltűnt róla minden szépség, minden élet és Hárhulla Péternek, az erős embernek kicsordultak a könnyei. Elfordult az ágytól. Nem mert reá nézni beteg gyermekére, a falu gyönyörűségére a „flore mundrára“ . . .

(Folyt. köv.)

A d o m á k.

Az életbölcesség. Egy tudós tanár esónakon vitette át magát a Dunán, miközben az evezőssel a következő párbeszédbe elegyedett:

— Értesz-e a számtudományhoz?

— Nem én — felel a révész.

— Akkor életednek egy harmadrésze el van veszve.

— Hát a csillagászathoz tudsz-e?

— Nem én.

— Akkor fele van elveszve életednek, feleli a tudós.

E közben hirtelen vihar támad; a esónakot ideoda hányják a neki bősziült habok, midőn a következő kérdéssel áll elő a hajós:

— Uram tud-e uszni?

— Nem én — feleli a megszeppent tudományos férfi.

— No akkor önnek egész élete el van veszve.

Az átlátszó tárgyak. — T. Nevez meg nekem egy átlátszó tárgyat, te Gyuri.

— Gy. Átlátszó tárgy az üveg.

— T. Jól van fiam. Nevez meg egy másik átlátszó tárgyat, te Jenő.

— J. Átlátszó tárgy a — kuleslik, felel vissza nagy hirtelen a kérdező.

Mit nem tud a szeme. Egy falusi kántor gonosz természetű oldalbordájával elment az odavetődött állatseregletet megnézni, ahol alig győzte az oroszán, tigris és más rettegett vadállatok ketreczeiben az állatsereglet igazgatójának véghezvitt vakmerő mutatványait bámulni, melyek után sietett megjegyezni az igazgató előtt, hogy: mégis nagy dolog lehet ezeket a fenevadakat így megszelidíteni.

— Ahogy vesszük — szól az igazgató. Különbben az egésznek a titka a szemekben rejlik; ha én ránézek a legvadabb jellemű állatra, az megszelidül.

— Ugyan kedves igazgató ur, nem nézve rá egyszer az én — feleségemre?

Számtani feladat. — X. Ha egy templomban 5 gyergya ég és abból kettőt elfúvok, mennyi marad még meg?

— Y. Három.

— X. Nem a, csak 2, mert a 3 egészen elég.

Öregség jelképe. — *Tanítónő:* A moha az öreg kornak jelképe. Található öreg fikon, háztetőkön, sőt még a vén kecskék fején is találunk néha mohot. Mindezek után tehát Paulina, jelképileg hogyan neveznél egy olyan öreg férfit, kinek fejét az ősz haj, mohához hasonlóan fedi?

— Vén kecskének — felel vissza a kérdező Paulina.

Ujmódi vagyonszerzés. — Te Pista! — kérdi az apa vakációzó fiától — ha te férfi volnál s lenne 10 ezer forintod, de egy házat akarnál venni, melynek ára 30 ezer frt, mennyit kellene még hozzá szerezned?

— Csak még egy gazdag feleséget! — vágott az ujkori, nagyreményű esemete.

Flastromos irigység. Lajesi is meg Pistika is kötekedtek a macskával, a minek következményeképpen a macska mindkettejüket jól összekarmolásza. A gondos mama este a sebhelyeket szépen beragasztotta angol tapasztszal, midőn kis idő mulva Pistika egyszerre hatalmasan bőgni kezd.

— Mi baj, miért sírsz édes fiam? — fakgatja a meplepett mama.

— Hát, hát, mert a Lajesi nagyobb flastromot kapott, mint én — felel vissza zokogó hangon, a megrövidített kis sebesült.

Képeinkhez.

Ártatlanság. Csak gyermek lehet az ártatlanság jelképe, mert mi, nagyok bűnbe esünk akarattunk ellenére is legtöbbször. Az a kis leány, melyet mai képünkön bemutatunk, csakugyan a szent ártatlanság. Ott térdel, a babája az ölében és ő keresztbe tett karokkal tépelődik a ruhátlan baba miatt, Drága gyerek arcz, mely mindenkor kedves és ártatlan.

Mit irjak. Hamis arczu, ragyogó szemü leány ül a kerti fák alatt. Levelet ír, de az titok, hogy kinek. Pedig hasztalan titkolja. A mosolygó szeméből leolvassuk, hogy a kedves kap egy pár sort, melynek megörvend bizonynyal. Azon nem is lehet kétségeskedni, hogy sok szép lesz a levélben, hiszen a kis hamis már az írásnál érdekesebb mindennél. Hogy töprenkedik a levél íráson. Mit irjak? ... Semmi egyebet, csak azt, amit a szived mond a tollad alá, az a dobogó kis hus darab, mely csak érette dobog. Nos? hát ird bele azt, amit az mond, ne kérdezd, hogy: mit irjak?

Romok között. Legszebb ábrándozási hely a romok között van. Körül fákkal sűrűn benőtt hely. A lombok között sóhajtván jár a szél, a romoknál mintha beszélne valamit. Ezt a beszédet hallgatni, melyet az ember nem ért, de érez, — valami kellemes. Ide, a romok közzé rándulnak ki legszivesebben a szabad természetet esodáló emberek. Ez a legkedvesebb hely, a legesendesebb része az erdővel borított tájnak.

Számrejtvény.

— Szítyától. —

1. 24. 28. 4. 7. 8. 9. 10. 11. 12. Ha a szívünk már nem dobog
Itt várnak ránk az angyalok.
2. 3. 4. 5. 6. A vad disznónak fegyvere
Védekezik s támad vele.
20. 23. 25. 15. Szép leány név, ismeretes
A hangzása kellemetes
14. 13. 16. 17. 18. 19. Ez egy hős és régi nemzet
Ezer éve hazát szerzett.
21. 27. 28. 26. 22. 6. Eledel, mely be van véve
A »Miatyánk« közepébe.
- 1—28. Egy jó hazafi jelszava
Ha meglesz: boldog a haza.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő augusztus hó 25.

A „Független Ujság“ 32. számában közölt talány megfejtése

Kánikula.

Helyesen fejtették meg: Jancsó Mariska, Vánkay Mária, Vörös Janka, Huszár Mariska, Hreblay Emilné, Gajda Józsefné, Bohán László, Fekete Antal, ifj., Klósz Albert, ifj. Szathmáry Sándor, ifj. Papp Lajos, Csathó Imre, Gutai János, Mészáros József, Koródi András, Lengyel Ferencz, Gergity István, László Endre, Turbók Vincze, Lohsteiner József, Dobry József, Dimény Ferencz.

A sorshuzárnál Fekete Antal (Ürmös) neve jött ki elsőnek kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Közös sors« című eredeti székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Jancsó Mariska. A sorsjegyek nem huzattak ki.

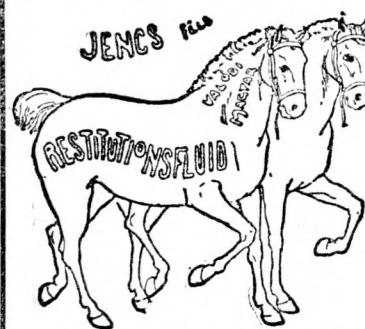
A „Független Ujság“ szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

JENCS-féle

Magyar Restitutions-Fluid lovak és szarvasmarháknek.

JENCS VILMOS

gyógy-szerész
Budapest, II. ker., Széna-tér 1. sz.

Főraktár:

Dr. EGGER „Nádor“ gyógyszerára

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Hol a jó vagy szarvasmarha állandóan használatban van, e szer nélkülözhetetlen. Rendszeresen használva az állat izomerejét fokozza, kitaróva, erőssé teszi; meggyógyítja a lábak merev benuulását, az intágulást, az ugynevezett pókosodást.

Ára 2 korona.

Budapesti placzi árak.

Budapest, 1901. augusztus 17-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 15-90—16-50 K. Rozs 13-40 K-tól 13-60 K-ig. Arpa 12-40 K-tól 12-70 K-ig, jobb minőségű 16-20 K-tól 18-50 K-ig. Zab 14-40 K. Tengeri 10-70 K. Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25-40	24-60	23-60	22-80	22-20	21-80	20-80	18-80	11-20

Buzakorpa finom 8-70 K, durva 8-90 K.

Egyéb magvak: mák 60—68 K 1 q., bab fehér nagyszemű 30—32 K, aprószemű 34—35 K, tarka 26—28 K, lenese 24—36 K, borsó héjas 18—36 K, lóhere 136—160 K, luczerna 88—96 K, baltaezim 26—28 K.

Takarmányvásár. Réti széna 440—580 fillér, muhar 500—600 fillér, zsupszalma 280—400 fillér, alomszalma 260—320 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürü 34—40 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 85—90 fillér, 280—300 kg.-mos 85—90 fillér, öreg 300 kg.-on tuji 86—90 fillér, szerb 84—86 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 60—68—, középminőségű 54—58—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40—58-00, magyar tehén középminőségű 42—62-00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—63-00, szerbiai ökör jobb minőségű 40—64—, kivétel —, középminőségű 50—55—, szerbiai bika 46—64—, szerbia bivaly 30—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban Élő borju 76—92 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1-60—4-00 K, csirke 1-40—1-20 K, kappan hizott 5-40 K.—7-60 K. Rucza 1-80—2-50 K. Lud hizott 13—18 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 52—55 K, erdélyi 54—55 K, ládánként. Tea tojás 100 drb 2-50—3-00 K.

Tejtermékek. Teavaj 2-00—2-20, tejföl 64—80 fillér literenként, főzővaj 1-60—1-70 K, tehénturó 10—12 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0-00—0-00 1 q 12-00—16-00 Petrezselyem 100 kötés 0-00—0-00, 1 q 12—16—, zeller 100 drb 4-00—9-00, karalábé 1-80—2-60, vöröshagyma 100 kötés 00—drb 2-00 q 12—14—, foghagyma 40—60—, vörösrépa 100 00—, 1—1-60, fehérrépa, fejeskáposzta 00—00—, kelkáposzta 100 drb 2-00—6-00, vöröskáposzta 00—00—, fejjesaláta 1-20—1-70, kötött saláta 0-00—0-00, burgonya rózsá 1 q 3-50—3-60, sárga 3-60—4-00.

1901. Temesvári kiállítás. 1 arany-, 2 ezüst-, 1 bronzérem.
1901. Marosvásárhely, ekebemutató. 6 díszokmány és 1 érem.

Nyári évad.

Alakult 1856.

K Ü H N E E.

Nyári évad.

Alakult 1856.

MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN.

AJÁNlja:

Legjobb kézi és lókapálókat } répa, burgonya és kukoricza
Töltőgetőket } megmivelésre.

Osborne-féle hirneves fűkaszalókat, aratógépeket és kéve-
kötőket. Szénagereblyéket, járgányos cséplőkészleteket,
rostákat, konkolyozókat.

FŐRAKTÁR:

Budapesten VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

Legújabb árjegyzék kívánatra ingyen.

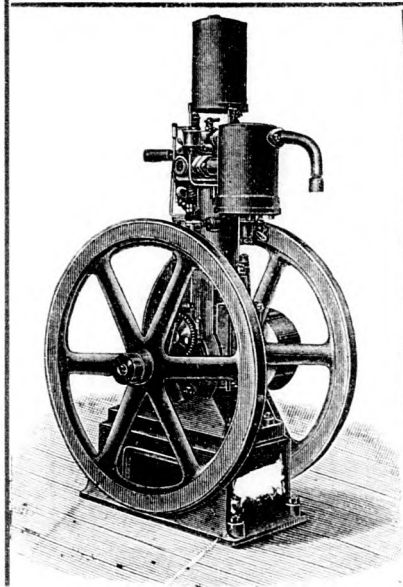
Ganz és Társa

vasöntőde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki szabadalma).
adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.

Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.

nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utcza 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Glichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografiallag legszelbben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1900. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata f. é. szeptember
18. és 19-én tartatik meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények
a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

HIRDETÉSEK

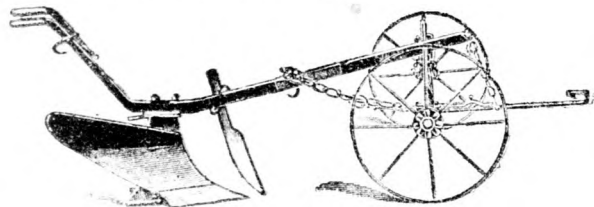
FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.
 Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő esz-
 közei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

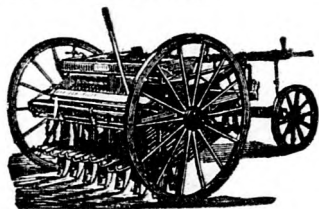
„Unicum Drill“ sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak.
 Valamennyi magnum egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a
 fogaskerekek kieserélése nélkül vethető.

Magyarországi vezérképviselő:

**Szücs
 Zsigmond.**

Kivánatra árjegyzék ingyen és
 bérletve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
 erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
 Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
 Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
 közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden
 irányban készséggel szolgálnak

az igazgatóság

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot, Kainitot,

40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)

ALFA SEPARATOR RÉSZÉNY-
 TÁRSASÁG

vezető PFANHAUSER

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * RUDAPEST *

V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdáknak fontos! HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelő GÖDÖLLŐ.

MUNKÁI:

Baromfi hizlalás	1 kor. 50 fill.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók	1 kor.
Tyuktenyésztés	2 kor.
Lud és kacs tenyésztés	2 kor.
Pulyka tenyésztés	1 kor. 60 fill.
Baromfi és tojás értékesítő szövet-
kezetekről	1 kor. 60 fill.

Megrendelhetők aszerzőnél, legeggy-
 szerűbben a pénz előleges beküldése
 mellett.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.